לומר שאינו עובד כל היום גזירה שמא יאכל, א"ל רב אדא בר אהבה לרבא ומי גזר רבי יהודה 'שמא יאכל' והתנן *רבי יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו ואי מייתא אשתו עביד עבודה ולא גזר רבי יהודה שמא יאכל? אמר ליה הכי השתא: התם כיון דיום הכפורים הוא דכולי עלמא לא קא אכלי הוא נמי לא אתי למיכל הכא דכולי עלמא אכלי הוא נמי אתי למיכל, וכי האי גוונא מי חיילא עליה אנינות, והא מיגרשא? נהי דאנינות לא חיילא עליה אטרודי מי לא מיטרד? מתני' כל שבעת הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומיטיב את הנרות ומקריב את הראש ואת הרגל ראשונה מי חיילא עליה אנינות, והא מיגרשא? נהי דאנינות לא חיילא עליה אטרודי מי לא מיטרד? מתני' כל שבעת הימים הוא זורק את הדם ומקטיר את הקטורת ומיטיב את הנרות ומקריב את הראש ואת הרגל ראשון כל הימים אם רצה להקריב מקריב ישכהן גדול מקריב חלק בראש ונוטל חלק בראש: גמ' מאן תנא? אמר רב חסדא דלא כרבי עקיבא דאי ר"ע הא אמר טהור שנפלה עליו הואה טמאתו היכי עביד עבודה דתניא *והזה הטהור על הטמא' על הטמא טהור ועל הטהור טמא דברי ר' עקיבא וחכמים אומרים אין הדברים הללו אמורין אלא בדברים המקבלים טומאה מאי היא דתנן *נתכוון להזות על הבהמה והזה על האדם אם יש באזוב ישנה, נתכוון להזות על האדם והזה על הבהמה אם יש באזוב לא ישנה מ"ט רב עקיבא? נכתוב רחמנא 'והזה הטהור עליו' מאי 'על הטמא' שמע מינה 'על הטמא הטהור', ועל הטהור טמא' ורבנן האי 'לדברים המקבלין טומאה' הוא ראתא אבל הא קל וחומר הוא: אם 'על הטמא' טהור, 'על הטהור' לא כל שכן, ורבי עקיבא היינו דקאמר שלמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, ורבנן *הרוא למזה ולמזין עליו מטהר ונוגע בהן טמא, ומזה טהור והכתיב ומזה מי הנדה יכבס בגדיו? הא מזה נוגע, והכתיב מזה וה"א כתיב נוגע, ועוד מזה בעי כיבוס בגדים נוגע, לא בעי כבוס בגדים? אלא מאי מזה נושא, ונכתוב רחמנא נושא מ"ט כתיב מזה? הא קמ"ל דבעינן שיעור הזאה, הניחא למ"ד *הזאה צריכה שיעור אלא למ"ד הזאה אין צריכה שיעור מאי איכא למימר? אפילו למ"ד הזאה אין צריכה שיעור הני מילי אגבא דגברא אבל במנא צריכה שיעור דתנן כמה יהא בהן ויהא כדי הזאה? כדי שיטבול ראשו

[לעיל ב. סוכה כד.]

תגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומעיב וכו' מדכון מן האחר של הפפיות: (ב) שם ד"ה ואחר וכו' ואין אנשי המעמד: (ג) שם ד"ה מקריב וכו' ולא הוא להקריב ל"ל ותיבת להקטיר ממתק: (ד) שם ד"ה נוטל חלק בראש בחלוקת אכילת קדשים טועל מכה יפה כ"ל והד"מ: (ה) שם ד"ה כדתנן נתכוון וכו' אם יש בו: לומר לאוין הפטרייס וכו' כלומר לאוין לאפשר לאוין - ל"ל ומ"ג פ"ב דפרה פי' לאיבכת פ"ב: (ו) בא"ר דהיכא דלא תשומת תחיין לו וחזר ושיבה אין צריך כ"ל: (ז) שם ד"ה לחזור ולזרוק ד"ה לא ישנה ובמה וכו' בהמה שהה עליה הוה הוה לו כ"ל: (ח) שם ד"ה לגבה שיטן עליו כל שהוא ושהה כ"ל: [ובמדבר יט:כא] ומצה מי הנדה יכבס בגדיו [ובמדבר מ:] בגדיו ויטמא עד הערב

[ועיין לולא הדיבורא דהי' יו"ט ובל"ל לא אוכל. ביה מקום לאכל ובמה טאמר לבא לדבר בבי. יבמות]

*אולבן לולא הדיבורא דהי' יו"ט ובל"ל לא אוכל. ביה מקום לאכל ובמה טאמר לבא לדבר בבי. יבמות

[קמן מג:]

רבינו הננאל

לומר שאינו עובד כל היום גזירה שמא יאכל, כתנ' כל שבעת [הימים] הוא זורק כו' אמר רב חסדא מתני' דלא כרבי עקיבא דאי ר' עקיבא הא אמר טהור שנפלה עליו הואה גמרא' השתא כיון שהוזה על כ"נ גמרא היכי עביד עבודה כו' ר' עקיבא מאי היא התניא והזה הטהור על הטמא' הזה על הטמא טהור ועל הטהור טמא דברי ר' עקיבא וחכ"א אין דברי הללו אמורין אלא בדברים שמקבלין טומאה מאי היא כדתנן בפרה פרק י"ב נתכוון להזות על האדם והזה על הבהמה אם יש באזוב ישנה להזות על הבהמה והזה על האדם אם יש באזוב לא ישנה זה הכלל דבר המקבל טומאה הואתו הזורת עליו ודבר שאינו מקבל טומאה אין ה"א תו' הזורת עליו פי' אם נתכוין להזות על אדם או על כלים המקבלין טומאה והזה על (אר) הבהמה או כלי אבנים שאין מקבלין טומאה (הואתו הזורת עליו טומאה) אין הואתו הזורת עליו לטמא ועדיין טהור הוא ואם יש באזוב ישנה שאני קורא בו והזה הטהור' אבל נתכוין להזות על דבר שאינו מקבל והזה על דבר המקבל טומאה הואתו הזורת עליו (טמאו) ואינו יכול לחזור ולהזות ולא עוד אלא שטבילת אוב פטולה זה טעם רבנן' אבל הטמא על הטהור בטהרתו עומד ולא נטמא' מצאנו בשתיטת קדשים פרק שני בתחלתו פי' דברים הללו תניא שרפה אונן מותר בפורים כשרה' יוסף הבבלי אומר אונן כשרה מותר בפורים פטולה' ואקימנא בהאי קרא פליגי והזה הטהור על הטמא' טהור מכלל שהוא טמא מר סבר מכלל שהוא טמא טמאה טולה' מ"ם טומאה דרך פרשה' מ"ם דר' עקיבא מדהר"ל למיכתב והזה הטהור עליו יכתב על הטמא ש"מ על הטמא טהור ועל הטהור טמא

נזר א מי' פ"ח מהלכות עבודת יום"כ הל' ה:

נח ב נ מי' פ"ה מהל' כלי המקדש הל' יב:

נט ד מי' פ"י מהלכות פרה אדומה הל' מ:

ס ה ז מי' שם פט"ו הלכה ח:

סא ח מי' פ"י מהלכות פרה הלכה מ:

סב ט מי' שם פט"ו הלכה ח:

[לקמן מג:]

מבנה

ב דיוות מאן תנא לאור דקתני טבילות מאי הכריעה מצינלאי מ' מאמר ובכ' אאר דיבר נוטה

מת' תנאים אמ' מי' ברוך אומר לרוב מלאות אותו — אין דוחים הפסח ובלה הטהור על הטמא"

מבנה

"מאי" "מצה" "הפסח" "לא" ובתיב "מצה" "הפסח": "מצה" "מי הנדה יכבס בגדיו"

למזה

ומזין עליו טהור וטגע טמא · תימה מזין עליו היו טהור עד שיטבול ויערב שמש יטהר וא"כ למאי הוא טוגע טמא טפי ממזין עליו ו"ל דה"ק מזין עליו הזאה גורמת לו טהרה וטוגע מי חטאת גורמין לו טומאה אי נמי י"ל מזין עליו טהור היינו טהור שנפלו עליו הזאה דהוי טהור לגמרי:

מאי מזה טשא · וא"ת ומנא ליה לגמרא למעקר קרא ממשמעותיה לומר דמזה טהור ומזה דקרא היינו טשא אימר מזה ממש י"ל מדכתיב והזה הטהור אלמא דהמזה טהור ולא על גב דדרסינן* מיניה טהור מכלל שהוא טמא לימד על טבול יום שהוא כשר בפרה י"ל תרתי שמע מינה:

אלא מאי מזה טשא · והא קמ"ל דעד דדרי כשיעור הזאה תימה לי א"כ מאי טעמא הדר ביה ממאי דאמר מאי מזה טוגע אי משום דקשיא ליה והכתיב טוגע והכתיב מזה ועוד מזה בעי כיבוס טוגע לא בעי כיבוס ולמא הא דכתב טוגע ולא כתב ביה כיבוס היינו כי לא טוגע כשיעור הזאה ומזה דבעי כיבוס היינו כי נגע כשיעור הזאה ואין לתרץ דמש"ה לא מוקמינן ליה בטוגע וכדפרים משום דטוגע לא בעי כיבוס אפילו כי נגע בכשיעור מדכתיב והטוגע במי הנדה יטמא ולא כתב ביה כיבוס ומי הנדה משמע מיס הראוין להזות שיס בהן כשיעור הזאה ולא ליתא דמי הנדה לא משמע הכי דאי א"כ כי פריך וכתיב טשא מאי קא מפני הא קמשמע לן עד דדרי כשיעור הזאה אכתי תיקשי לך ליכתוב והטשא מי נדה יכבס בגדיו דמי הנדה משמע שיס בהן כדי הזייה ועוד אי מי הנדה משמע דוקא שיס בהן כדי הזייה אם כן אין בהן כדי הזייה לא יטמא בטוגע כלל והא ליתא דברים מסכת כלים משמע דמטמא בטוגע דתנן הסס אבות הטומאות הארץ וכו' עד ומי חטאת שאין בהן כדי הזייה הרי אלו מטמאין אדם וכלים בטוגע ואין מטמאין במשא ואין להקרן דה"ק מאי מזה טשא לא טשא והוא הדין בטוגע דשקולין הן והי מיניהו מפקת דאם כן מאי פריך ולכתוב טשא ליפני אי הוה כתב טשא הוה אימינה דוקא במשא ולא בטוגע דהכי כתב מזה דהשתא אתי תרוייהו ועוד הלשון אינו משמע כן דקאמר עד דדרי כשיעור הזאה ולא קאמר עד דנגע כשיעור הזאה לענין כיבוס בגדים וי"ל דלהכי לא אוקמא בטוגע ולענין כיבוס דמ"ש הוה משמע בטוגע לענין כיבוס ובמשא טהור גמור והא לא אשכחן טומאה דלא מטמיא אלא בטוגע ולא במשא מ"מ לא בעי כיבוס ולהכי אוקמי במשא דבמשא בעי כיבוס ובטוגע לא בעי כיבוס דאשכחן טומאה כיולא בה דגבילה מטמא אדם ולא בעי כיבוס ובמשא בעי כיבוס אי נמי י"ל דמי הנדה משמע הכי בין יש בהן כשיעור בין אין בהן כשיעור ולהכי לא מצי לאוקמא בטוגע דהא כתיב והטוגע במי הנדה יטמא ומשמע אפילו כשיעור יטמא גרידא טומאה קלה בלא כיבוס בגדים והשתא נמי ניחא הא דקאמר עד דדרי כשיעור הזאה דאי הוה כתב והטשא מי הנדה יכבס בגדיו הוה אימינה בין יש בהן כשיעור בין אין בהן ורמינהו

תוספות ישנים

ואי מתה אשתו עביד עבודה ולא גזר רבי יהודה שמא יאכל · ואי"ת מה ענין זה לשאר ימות השנה קשיא בכהן גדול אכל הכא דגמרינן ממילואים אין לו להתקין כהן אחר א) (כשנכל כך שלא פירש שבעה) ואיכא לאימור דעדיפא מיהא קמשני · ה"ל לתנן: אטרודי מי לא מיטריד · פירש רקוטרס לתן (למשנה לגזרה כדרך שהמלכים אוכלים בעינן ב) (דנכרא הכא) פי' וכי אמר גוונא מי חיילא עליה אנינות דאיכא הוא טולי עלמא אכלי לא הוה שייך לאינגזר שמא יאכל דודאי מיתר לאכול ואיתיה דלא אשכחן אלא דרשא על כי אלא גוונא אלא אל אין נאכלין אלא אלי ובאמרלל (תוליו דף קלב:) ושוד אלא משמה דמעטה כפשיטו כיס הכי נמי והכי פריך בנרכות (דף יח.) על קריאת שמע ושוד דאלמודא הוה ליה לפרוכי אלא עשמא כיון דאכתי לא חיירי בהן שמעשה ג) והכי פירוש וכי אלא דומיא עלמא לא אכלי הכא לא שייך לאינגזר דלאו אלון הוא ומכני אינגזר דלא מיטריד מי לא מיטריד לפי שלא בנגלי אלא על הכלן לי אלא לי הוה שייך לגזרה כגון אלא דרשא לא הכא לאינגזר פן יאכל בשעוקה בעבודה הוה אסור מכוס יום"כ וכן פירש ר"ש פירש: דאי ר"ע כיון דאמר טהור שנפלה עליו הואה מי עביד עבודה · הקשה ר"ר אלחנן דילמא הנגא דיהן [ליח] ליה הזאה כל שנעשה (ואפילו) [ומשום] הכי עוכר ל"ל הכי אלא [אתיא] דלא כרי עקיבא: רש"י נרים נתכוון להזות על הבהמה והזה על האדם אם יש באזוב ישנה · דכיון דהזה על דבר המקבל טומאה לא נפסלו בהן דלא מיישינן לבוזמא אבל בנתכוון להזות על האדם והזה על הבהמה נפסלו במלאכה ולכך אם יש באזוב לא ישנה אבל הכהן

א) ל"ל שלא פירש שבעה בשביל כך: ב) ל"ל ולדבריו הכי: ג) ל"ל ומלאה דהכי פירושו: ד) ל"ל דנמשה: